

Európai
Bizottság

AZ EURÓPAI ÉGHAJLATI PAKTUM

#EUClimatePact
#EUGreenDeal

Kézirat lezárva: 2020. december

Az Európai Bizottság nem tehető felelőssé a kiadvány további felhasználásából eredő következményekért.

Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2020

© Európai Unió, 2020

Az Európai Bizottság dokumentumainak további felhasználása a bizottsági dokumentumok további felhasználásáról szóló, 2011. december 12-i 2011/833/EU bizottsági határozat (HL L 330., 2011.12.14., 39. o.) alapján történik.

Ellenkező értelmű megjegyzés hiányában e dokumentum további felhasználása a Creative Commons Nevezd meg! 4.0 nemzetközi (CC BY 4.0) licenc alapján engedélyezett (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.hu>). Ez azt jelenti, hogy a további felhasználás a forrás megfelelő megnevezésével és az esetleges változtatások feltüntetésével megengedett.

A nem az Európai Unió tulajdonában lévő elemek felhasználása vagy sokszorosítása érdekében közvetlenül a szerzői jog tulajdonosához kell engedélyért fordulni.

Fényképek:

- 4. o. © Przemyslaw Koch
- 5. o. © Getty Images/mgfoto; © Getty Images/ollo
- 7. o. © Wavebreakmedia; © Steve Debenport
- 9. o. © vm
- 10. o. © ThitareeSarmkasat
- 12. o. © European Space Agency
- 13. o. © Yuri Arcurs peopleimages.com; © trabantos
- 14. o. © Chunyip Wong
- 15. o. © fokkebok; © xbrchx
- 16. o. © ideeone
- 17. o. © Elena Višnar Malinovská

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETÉS	4
1.1. Miért van szükség európai éghajlati paktumra?	5
1.2. Mi az európai éghajlati paktum?	6
2. TUDATOSSÁG	7
3. TEVÉKENYSÉGEK	10
3.1. A részvétel ösztönzése	10
3.2. A digitális eszközök lehető legjobb kihasználása	12
3.3. Meglévő kezdeményezések: kiindulópont és támogatás	13
3.3.1. Zöldterületek	14
3.3.2. Zöld mobilitás	15
3.3.3. Környezetbarát épületek	16
3.3.4. Zöld készségek	17
4. CSATLAKOZZON ÖN IS!	18

1. BEVEZETÉS

Az Európai Unió elkötelezett amellet, hogy minden fronton vezető szerepet töltsön be az éghajlatváltozással és a környezetvédelemmel kapcsolatos lépések felgyorsításában. Az Európai Bizottság 2019 decemberében terjesztette elő az európai zöld megállapodást¹, azaz az EU méltányos, egészséges, fenntartható és prosperáló társadalommá való átalakításának tervét. Ember- és természetközpontú reziliens gazdaság. Nulla nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás. Erőforrás-felhasználástól és szennyezéstől független gazdasági növekedés.

Öt évvel az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodás és a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrend² elfogadását követően megállapítható, hogy az előrelépés üteme nem elég gyors ahhoz, hogy megelőzzük a visszafordíthatatlan és katasztrofális klímaváltozást. A tudományos eredmények rámutattak, hogy azonnali lépésekre van szükség, ha nem akarjuk az utolsó esélyünket is elveszteni a Párizsi Megállapodásban rögzített klímacélok teljesítésére, azaz ha a globális felmelegedés mértékét jóval 2 °C alatt akarjuk tartani, miközben erőfeszítéseket teszünk annak érdekében, hogy ezt a növekedést 1,5 °C-ra korlátozzuk. A cél elérése érdekében fel kell gyorsítanunk **a természettel való kapcsolatunk helyreállítására** irányuló erőfeszítéseinket, az emberek egészségét és jóllétét meg kell védenünk az éghajlati és környezeti kockázatokkal szemben, és garantálnunk kell, hogy a jelen és a jövő generációi **egészséges és prosperáló bolygón** élhessenek.

Az európai zöld megállapodás a tudományos fejleményeken túl **a polgárok erőteljesebb fellépés iránti igényére** is reagál. A közvéleménykutatások tanúsága szerint az európaiak 90 %-a rendkívül súlyos problémának³ tartja a klímaváltozást, és a környezetvédelmet fontos személyes ügyének tekinti⁴. A zöld megállapodásban felvázolt számos megoldás csak akkor hozhat eredményt, ha azok társadalmilag méltányosak és igazságosak, és ha a kormányzati politikák és szabályozások mellett a polgárok, a közösségek, a vállalatok és a szervezetek is kiveszik a részüket belőle.

Ezek a tényezők indokolják, hogy az Európai Bizottság létrehozza az európai éghajlati paktumot, gondoskodva arról, hogy mindenki hozzá tudjon járulni a zöldebb Európa megteremtéséhez és a fenntartható fejlődési célok teljesítéséhez. Az Európai Bizottság elnökének politikai iránymutatásaiban szereplő javaslaton alapuló európai éghajlati paktum a legkülönbözőbb szereplők erőfeszítéseit fogja össze, aktivizálva a „*régiókat, a helyi közösségeket, a civil társadalmat, az ipart és az iskolákat. Az érintettek egy sor kötelezettségvállalást tesznek majd annak érdekében, hogy változtassanak a hozzáálláson – az egyéntől a legnagyobb multinacionális vállalatiig*”⁵.

Az éghajlati paktum teret enged a klímaváltozás és a környezetkárosodás kezelését célzó együttműködésnek, és meg kívánja ragadni azokat a lehetőségeket, amelyek abból adódnak, ha határozottan fel tudunk lépni, és sikerül fenntarthatóvá tenni életmódunkat. A paktum a különböző társadalmi csoportok között kapcsolatot teremtve bővíti a kihívásokkal kapcsolatos ismereteiket, és arra ösztönzi az összes európaiat, hogy vegyenek részt a közös munkában, éljenek a kínálkozó előnyökkel, dolgozzanak ki kisebb-nagyobb horderejű megoldásokat, és minél szélesebb körben idézzenek elő pozitív változásokat. **Az európai éghajlati paktum** a részt vevő polgárok és érdekelt felek szerepvállalásának és kreativitásának köszönhetően **idővel folyamatosan bővülni és fejlődni fog.**

Sok olyan európai számára teremt lehetőséget, akik osztoznak ezekben a törekvésekben, készek részt venni a tevékenységekben, és azokat is megszólítani, akik eddig kevésbé voltak aktívak. A paktum kidolgozását kísérő nyilvános konzultáció során a Bizottsághoz több mint 3500 hozzászólás érkezett, a polgárok az Unió 27 tagállamából és az EU-n kívüli országokból egyaránt nagy számban nyilvánították véleményét.⁶ A Bizottság továbbra is figyelembe fogja venni a polgárok, a közösségek, a civil társadalom, a vállalkozások és a többi érdekelt fél véleményét.

¹ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_hu

² <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

³ Az Eurobarométer 490. sz. tematikus felmérése: Éghajlatváltozás 2019: https://ec.europa.eu/clima/citizens/support_hu.

⁴ Az Eurobarométer 501. sz. tematikus felmérése: Az európai polgárok környezettel kapcsolatos álláspontja, 2020. április: https://data.europa.eu/euodp/hu/data/dataset/S2257_92_4_501_ENG.

⁵ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_hu.pdf

⁶ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12219-European-Climate-Pact/public-consultation>

1.1. Miért van szükség európai éghajlati paktumra?

A klímaválság nem a jövő problémája: mi, az emberek már megváltoztattuk a Föld éghajlatát és kárt okoztunk az ökoszisztémák többségében. Az elmúlt öt év a valaha mért legmelegebb időszak volt. A klímaváltozás hatásai vitathatatlanok, hiszen az aszályok, az erdőtüzek, a viharok, az árvizek és más szélsőséges időjárási események világszerte egyre gyakoribbak. A jelenség számottevően befolyásolja a demográfiai tendenciákat is. Ha nem sikerül sürgősen csökkentenünk ökológiai lábnyomunkat és kibocsátásunkat, a változás még radikálisabb lesz, és beláthatatlan következményekkel jár. Hatásai alapjaiban alakítják át világunkat, és a következmények legelőször a világ és társadalmaink legsérülékenyebb csoportjait érintik majd⁷.

Az uniós intézmények fontos szerepet játszanak az európai zöld megállapodás végrehajtását célzó szakpolitikák és jogszabályok kialakításában. A Bizottság nemrégiben az eddigiéknél ambiciózusabb kibocsátáscsökkentést javasolt a következő évtizedre⁸, és előterjesztette a fenntarthatóságra és a fenntartható fejlődési célok teljesítésére irányuló megközelítését⁹.

Nem a nulláról indulunk. **Az éghajlati paktum számos meglévő kezdeményezéssel, hálózattal és mozgalommal párhuzamosan fog működni.** A fiatal környezetvédelmi aktivisták már világszerte felrázták a közvéleményt, és maguk is alakították a klímaváltozásról folytatott eszmecsereket. A Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetségének¹⁰ égisze alatt a helyi önkormányzatok a települések szintjén a környezetvédelem éllovasai, és gyakorta nemzeti kormányaiknál is ambiciózusabbak és hatókörükön belül kézzelfoghatóbb lépéseket tesznek a polgárok és az érdekelt felek aktiválása érdekében. A körforgásos gazdaság érdekelt feleinek európai platformja¹¹, valamint a fenntartható fejlődési célokkal foglalkozó többszereplős platform¹² összekötik az érdekelteket annak érdekében, hogy változást idézzenek elő termelési és fogyasztási szokásainkban. Az ipari szövetségek és más üzleti kezdeményezések a zöld átállás összefüggésében szintén hozzájárulnak az ipar szükségleteinek és megfelelő megoldásainak meghatározásához.

Az európai zöld megállapodás szellemében a Bizottság intézményként is elkötelezett amellett, hogy jó példával járjon elől, és 2030-ig klímasemlegessé váljon. **Az Európai Bizottság intézményként kötelezettséget vállalt tevékenységeinek környezetbarátabbá tételére, az erre vonatkozó részletes tervet várhatóan 2021 elején terjeszti elő**¹³.

A kutatás és az innováció alapvető szerepet játszik az EU éghajlatvédelmi törekvéseinek megvalósításához szükséges megoldások kifejlesztésében és használatuk előmozdításában¹⁴. A vállalkozások – a nagyvállalatok és a kisvállalkozások egyaránt – új üzleti modelleket vezetnek be, és innovatív technológiákat alkalmaznak a fenntarthatóbb működés érdekében. Az Unió-szerte zajló közösségi energiaprojektek hozzájárulnak a megújuló energiaforrások használatához, előmozdítják a részvételt és a polgárok bevonását¹⁵. A szociális partnerek közös megoldásokat dolgoznak ki a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosítása érdekében.

A kibocsátáscsökkentés és a megváltozott éghajlathoz való alkalmazkodás mindannyiunktól megköveteli, hogy változtassunk szokásainkon. E változások többnyire javulást hoznak életmódunkat, közlekedési, otthoni

⁷ „Áttekintés azokról a főbb természeti és ember okozta kockázatokról, amelyekkel az EU a jövőben szembesülhet” – a Bizottság összefoglaló kiadványa arról, hogy miként értékeli és kezeli a kockázatokot (köztük a klímaváltozást) a tagállamok és az EU. Vészhelyzetekben az uniós polgári védelmi mechanizmus segíti a tagállami segítségnyújtás összehangolását: https://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/european-disaster-risk-management_en.

⁸ Az EU 2030-ra vonatkozó éghajlatvédelmi törekvésének fokozása: Beruházás a klímasemleges jövőbe az európai polgárok érdekében, COM(2020) 562 final: https://ec.europa.eu/clima/policies/eu-climate-action/2030_ctp_hu.

⁹ Az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása – átfogó megközelítés, 2020. november 17., SWD(2020) 400 final.

¹⁰ <https://www.polgarmesterekszovetsege.eu/>

¹¹ <https://circulareconomy.europa.eu/platform>

¹² https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals/multi-stakeholder-platform-sdgs_hu

¹³ A terv alapját az uniós környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer (EMAS) végrehajtása során 2005 óta végzett bizottsági munka fogja képezni: https://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm.

¹⁴ Horizont 2020: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en>.

¹⁵ „Energiaközösségek: áttekintés az energiáról és a szociális innovációról”: https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC119433/energy_communities_report_final.pdf.

energiahasználati, termelési és fogyasztási szokásainkat illetően. Az ehhez szükséges ismeretek nagy része már rendelkezésünkre áll, és már számos bevált megoldás létezik. E megoldásokat szervezetek vagy magánszemélyek bocsáthatják rendelkezésünkre, akár közvetlenül (magatartásunk és tevékenységünk a saját közösségeinken belül) akár közvetve (a társak, az üzleti és politikai vezetők ösztönzése arra, hogy lépjenek fel az éghajlatváltozás ellen). Az éghajlati paktum előtérbe helyezi és láthatóvá teszi ezeket a megoldásokat, ezzel is inspirálva másokat.

A Covid19-világjárvány rámutatott, hogy társadalmunk és gazdaságunk mennyire ki van szolgáltatva a rendszerszintű sokkhatásoknak. A klímaváltozás és a környezetkárosodás is olyan jelentős globális, egészségünket és jólétünket veszélyeztető sokkhatást idéz elő, amely késedelem nélküli fellépést tesz szükségessé. A következő két évben a kormányok világszerte **várhatóan a jövő generációtól kölcsönözve 10 billió eurót¹⁶ fordítanak majd a Covid19-válság kezelésére**. Ez az a pillanat, amikor az éghajlat és a természet védelmében e forrásokat arra kell fordítanunk, hogy a társadalmat az európai zöld megállapodásban foglaltak szerint építsük újjá. Úgy tűnhet, hogy a Covid19-ből való kilábaláshoz és az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez szükséges megoldások többsége főként a kormányzati fellépéstől függ, de mindennapi döntéseink ugyanilyen jelentős hatással bírnak. Európa talpra állítása érdekében az éghajlati paktum él a körülmények kínálta, valamint az egyéni és közösségi fellépésekben rejlő lehetőségekkel.

1.2. Mi az európai éghajlati paktum?

Az európai éghajlati paktum egy bizottsági kezdeményezés, amelynek célja a különböző érdekelt felekkel és a civil társadalommal való együttműködés annak érdekében, hogy elkötelezzék magukat az éghajlat-politikai fellépés és a fenntarthatóság gyakorlati megvalósítása mellett. **Lehetőséget kínál a magánszemélyek és a szervezetek számára, hogy tájékozódjanak az éghajlatváltozásról, megoldásokat dolgozzanak ki és hajtsanak végre, valamint hogy kapcsolatba lépjenek másokkal e megoldások hatásának megsokszorozása érdekében.** A paktum élénk **teret biztosít** az éghajlati válsággal kapcsolatos információmegosztásnak, eszmecserének és fellépéseknek. **Támogatni fogja** az európai klímaváltozás elleni mozgalom bővülését és konszolidációját.

Az európai éghajlati paktum a **tudatosság növelésére és a fellépések támogatására** összpontosít.

Indításakor a paktum mind a magánszemélyeket, mind a szervezeteket fel fogja kérni, hogy tájékozódjanak, és az éghajlati paktum „nagyköveteként” kötelezzék el magukat egy-egy fellépés mellett. A paktum az első évben kibővíti tevékenységei körét, így éghajlat-politikai vállalások indítására és az ezekhez való csatlakozásra, valamint tapasztalatcserére és a közös fellépések összesített hatásának feltárására is lehetőséget fog kínálni. Az éghajlati paktum nyitott kezdeményezés lesz, így a támogatói igényekhez igazítva számos különböző lehetőséget kínál a részvételre.

A paktum végrehajtását egy, az Európai Bizottság irányításával létrehozott külön titkárság fogja támogatni. A tevékenységét a többnyelvűség, az inkluzivitás és a részvétel elveinek figyelembevételével 2021-ben kezdő titkárság a következőkben lesz a Bizottság segítségére:

- az éghajlat-politikai fellépések terén már aktív szereplők, továbbá a „közömbös” és „nehezen megszólítható” csoportok **tájékoztatása és a velük való kommunikáció**, a szükséges változtatások felgyorsítását elősegítő jó gyakorlatok azonosítása és bemutatása, valamint a paktum folyamatosan változó online platformjának gondozása;
- **együttműködés** a polgárokkal és az érdekelt felekkel, az érdemi részvétel megkönnyítése, kapcsolatépítés és fellépések közös kialakítása, többek között a helyi éghajlati narratívák, történetek és proaktív attitűdök feltérképezésével és különböző típusú, részvételen alapuló rendezvények (társ)szervezésével. A paktum tudásközpontja szakértői ismeretekkel és a résztvevők közötti interakciók előmozdításával fogja támogatni az éghajlatváltozással kapcsolatos kezdeményezéseket;
- **támogatás** a paktum irányításának és végrehajtásának kialakításához, gondoskodva a paktumot elismerő és élénkítő kezdeményezésekkel, csoportokkal és intézményekkel¹⁷ való kapcsolatokról.

A paktum eredményességét a vállalások vagy a „nagykövetek” számával lehetne mérni. Ennél is fontosabb, hogy sikerét az éghajlatváltozással és a környezetvédelemmel kapcsolatos kezdeményezések társadalmi elfogadottsága, illetve az ezek iránti igény is jelzi majd.

¹⁶ <https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2020/09/30/october-2020-fiscal-monitor>

¹⁷ Idetartozik többek között az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság, valamint a Régiók Bizottsága.

2. TUDATOSSÁG

Az éghajlatváltozás itt és most zajlik. Az aszályok, az erdőtüzek, a tengerszint emelkedése, a talajromlás és a súlyos áradások valamilyen módon már most is elérnek minket. Hatásuk lehet közvetlen (pl. az egészségünkre gyakorolt hatások, vagyoni kár, a kulturális örökség pusztulása, terméskiesés), illetve közvetett (pl. a klímaváltozás okozta migráció, az élelmezésbiztonság veszélyeztetése vagy a kereskedelem és a beruházások áramlásának megakadása). Jóllehet a kockázatok általánosak, e hatások súlyosabban érintik a szegényeket és a kiszolgáltatottakat. Mindez lényeges kérdéseket vet fel az igazságosság, a demokrácia, a méltányosság, az egyenlőség és a szolidaritás tekintetében.

A klímaváltozás hatóköre és súlyossága ellenére még mindig vannak, akik **tagadják az éghajlatváltozás tényét, kételkednek benne vagy akadályozzák a fellépéseket**. Fontos tehát a tudományos bizonyítékokon alapuló konstruktív és nyílt párbeszéd. A tények pontos ismerete az első kulcsfontosságú lépés a dezinformáció elleni küzdelemben és a tévhitik eloszlatásában. Ha sikerül érthetően beszélnünk a természetről és az éghajlatváltozásról, annak hatalmas cselekvésre ösztönző ereje lehet otthon, az iskolákban, a hírekben és a munkahelyeken egyaránt.

A paktum hozzájárul az **éghajlat-politikai fellépésekkel kapcsolatos, tudományosan megalapozott ismeretek terjesztéséhez**, és gyakorlati kiindulóalapot biztosít a mindennapi életünk során meghozandó döntésekhez. A paktum dinamikus indulása érdekében a csatlakozni kívánó szervezetekkel együtt a Bizottság különféle kommunikációs anyagokat és eszközöket dolgoz ki és tesz hozzáférhetővé mindenki számára. A paktum az Európában már meglévő számos kezdeményezés sokféleségére építve fog bemutatni inspiráló és tanulságos megoldásokat, segíti az éghajlatvédelem mellett elkötelezettek hálózatait és a közösségeket abban, hogy megvalósítsák saját éghajlatvédelmi törekvéseiket, illetve egyesítsék erőiket.

A Bizottság az ügy további előmozdítása és a tudatosság növelése terén az alábbi lépéseket teszi:

- Az **éghajlati paktumot** különböző háttérű és foglalkozású **nagykövetek** bevonásával fogja megvalósítani. E nagykövetek elkötelezik magukat az éghajlat-politikai fellépés mellett, és e fellépés lehetőségeit illetően saját közösségükön és hálózatukon belül eszmecesterét folytatnak arról, hogy mi indokolja a sürgős fellépést, és miért van szükség mindenki közreműködésére. A Bizottság elismeri e nagyköveteket, ellátja őket kommunikációs anyagokkal, hálózatépítési lehetőségeket teremt számukra a vita előmozdítására, továbbá segíti őket abban, hogy elképzeléseik Európában és azon túl is teret nyerjenek.
- A **tudományosan megalapozott információk nyomán különböző tevékenységek valósulhatnak meg**, amelyek azonnali és többszörös előnyökkel járnak az emberek és a közösségek számára. Erre jó példa lehet egy olyan kísérleti kezdeményezés elindítása, amelynek keretében éghajlatkutatók látogatnak el korábbi iskolájukba vagy felsőoktatási intézményükbe. A Bizottság feltérképezi, hogy a kutatási eredmények miként tehetők hozzáférhetőbbé a nagyközönség számára; ennek érdekében iránymutatást fogad el, amelyhez az uniós finanszírozású kutatási projektek terjesztési és kommunikációs tevékenységei során igazodniuk kell.
- A **klímatudatosság előmozdítása, valamint az éghajlattudomány és az általa kínált megoldások beemelése az oktatási programokba** az iskolák, a szakképzés, a felsőoktatás és az egész életen át tartó tanulás szintjén egyaránt.
 - Az EU új „Oktatás az éghajlatért” koalíciója¹⁸ mobilizálni fogja a szakértelmet, forrásokat fog biztosítani a hálózatépítéshez, és támogatni fogja a kreatív megoldások tanárokkal, diákokkal és hallgatókkal közösen történő kidolgozását¹⁹.

¹⁸ A Bizottság közleménye az európai oktatási térség 2025-ig történő megvalósításáról: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52020DC0625>.

¹⁹ https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/document-library-docs/eea-communication-sept2020_en.pdf

- A zöld oktatás, készségek és magatartásformák előmozdítása érdekében a Bizottság mozgósítani fogja a több ezer tanárt és iskolát tömörítő eTwinning és School Education Gateway közösségeit és a kialakulóban lévő kék iskolák hálózatát.
- A Bizottság gondozásában álló Tanulósarok²⁰ olyan oktatási anyagokat fog rendelkezésre bocsátani, amelyeket az uniós intézmények kifejezetten gyerekeknek, serdülőknek és tanároknak fejlesztenek ki, az Európai Ifjúsági Portál²¹ pedig a fiatalok tudatosságának növeléséhez és az aktív fellépések előidézéséhez járul majd hozzá az éghajlati paktum összefüggésében.
- A Bizottság emellett javaslatot tesz majd egy európai kompetenciakeretre is, melynek segítségével fejleszthető és értékelhető lesz az éghajlatváltozással és a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos tudás, készségek és attitűdök.
- Az **éghajlatváltozással kapcsolatos tévhitek eloszlatása, küzdelem az éghajlatváltozás tagadása és a félretájékoztatás ellen**, a Covid19 tanulságainak fényében. E tekintetben a Bizottság a dezinformációval szembeni cselekvési tervet²² és az európai demokráciáról szóló cselekvési tervben felvázolt vonatkozó intézkedéseket fogja felhasználni.²³
- **Online és offline összejövetelek és rendezvények** lebonyolítása sokszínű célközönségnek, különböző uniós nyelveken az éghajlattal kapcsolatos közösségi érzés és elhivatottság kialakítása érdekében. Európa minden szeglete bővelkedik az éghajlattal kapcsolatos nagyszerű történetekben: a paktum támogatni és ösztönözni fogja a helyi és regionális kapcsolatteremtést és párbeszédet annak érdekében, hogy összegyűjtse e hihetetlen mennyiségű tudást és tapasztalatot, amely további fellépésekhez szolgálhat inspirációul. A paktum keretében ezenfelül fokozott mértékben online események szervezésére fog sor kerülni, mivel így költségkímélőbb, alacsonyabb kibocsátás mellett és inkluzívabban lehet növelni a klímaválsággal és a válsághelyzet teremtette lehetőségekkel kapcsolatos tudatosságot. A Bizottság **évente rendezvényt szervez**, hogy számba vegye az elért eredményeket, valamint előmozdítsa az ötleteket, a fellépéseket és a megoldásokat.
- Olyan fellépések ösztönzése, amelyek a társadalmi fenntarthatóság, a társadalmi jóllét, a befogadás, az egyenlőség, a sokféleség, az akadálymentesség és a megfizethetőség szempontjait mindenre kiterjedően figyelembe veszik, és törekednek a legkiszolgáltatottabb egyének és területek elérésére.

A **többszereplős meglévő kezdeményezések** felhasználása a tudatosság növelésére. A különböző, már meglévő platformok²⁴ egyrészt segíthetik az információk terjesztését – például az energiafogyasztás és -termelés hatásairól vagy a klímaváltozás és az építőipar összefüggéseiről –, másrészt megkönnyíthetik a tapasztalatok, a megoldások és a bevált gyakorlatok cseréjét.

²⁰ https://europa.eu/learning-corner/home_hu

²¹ https://europa.eu/youth/EU_hu

²² <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/tackling-online-disinformation>

²³ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/edap_communication.pdf

²⁴ Pl. a szénorientált régiók átalakításával foglalkozó platform, a „Tiszta energia az EU szigeteinek” kezdeményezés, a Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetsége, az Európai Energiaszegénységi Megfigyelőközpont és az épületkorszerűsítési program nyílt platformja. A paktum honlapján további információk találhatóak ezekről a platformokról.

AZ EURÓPAI ÉGHAJLATI PAKTUM NAGYKÖVETEI

Küldetés

A paktum nagykövetei jó példával fognak elöl járni az éghajlat- és környezetvédelmi fellépések terén, és proaktív összekötőként fognak szolgálni a civil társadalom, az érdekelt felek és az Európai Bizottság között.

Ki lehet nagykövet?

Az európai éghajlati paktum nagyköveti posztjának betöltésére bárki jelentkezhet²⁵. A különböző szervezetek is javasolhatnak valakit képviselőnek, aki a nevükben vállalja a nagyköveti feladatokat. Az éghajlat-politikai fellépés példaképeinek kapcsán lényeges szempont a nagykövetek körében a nemek közötti egyensúlyra való törekvés.

Hogyan lehet valaki nagykövet?

A jelentkezéseket a paktum honlapján lehet majd benyújtani. A jelentkezőknek röviden ismertetniük kell (tervezett) tevékenységeiket és eddigi tapasztalataikat. A nagyköveti funkcióra olyan emberek jelentkezését várják, akik elkötelezettek az éghajlat- és környezetvédelmi fellépés, valamint a paktum alapelvei mellett. A nagykövetek egy évre szóló megbízására a jelentkezők érdemeit és motivációját figyelembe vevő objektív és átlátható eljárás keretében kerül sor, a megbízatás hosszabbítható.

Miért érdemes nagyköveti szerepet vállalni?

A nagykövetek bemutatkoznak a paktum honlapján és a Bizottság közösségimédia-csatornáin, és hozzáférést kapnak a paktum platformjaihoz és kommunikációs anyagaihoz. A nagykövetek hálózatot alakítanak, amely lehetőséget kínál ötletbörzékre, megbeszélésekre és képzésekre.

²⁵ A paktum hatóköre kezdetben az EU területe, ugyanakkor már léteznek olyan uniós kezdeményezések, amelyek az Unión kívül is igyekeznek megszólítani célcsoportjukat. Ide tartoznak az uniós klímadiplomácia égisze alatt megvalósuló klímahetek, a strandtakarítások és az uniós küldöttségek által világszerte szervezett egyéb tevékenységek, pl. https://ec.europa.eu/info/events/eu-beach-cleanup-2020_hu.

3. TEVÉKENYSÉGEK

Az éghajlati paktum ösztönözi fogja az egyének és szervezetek klímaváltozással kapcsolatos **demokratikus, tudományos alapú, kézzelfogható, átlátható, helyi indíttatású, inkluzív és tartós hatással bíró** tevékenységeit.

3.1. A részvétel ösztönzése

Sokan úgy érzik, hogy túl kevés befolyásuk van az olyan kulcsfontosságú döntéseket illetően, mint például az éghajlatváltozás elleni küzdelem mikéntje. A civil párbeszédhez és a lakossági fórumokhoz²⁶ hasonló rendezvények rámutattak, hogy **az emberek fontos és összetett vitafolyamatokba való közvetlen bevonása közös felelősségviseléssel jár, teret enged a technológiai és társadalmi innovációnak és optimalizálja a döntéshozatalt.** Az EU éghajlat-politikai célkitűzéseinek fokozásával párhuzamosan a paktum az egyéni, sokszínű perspektívákra is kiterjedő demokratikus vitafolyamatok indítása révén közvetlen kapcsolatot teremt valamennyi kormányzati szint, a civil társadalom és az európai polgárok között.

A paktumban való részvétel hozzájárul az európai közösségek és régiók **klímaváltozás elleni mozgalmaihoz**, és előtérbe helyezi az egészségünk és a közvetlen környezetünk javítását célzó közös, kölcsönösségen alapuló, közösségvezérelt éghajlat-politikai fellépés által inspirált **társadalmi kötelelékeket.**

A paktumhoz csatlakozók – legyenek akár egyének vagy akár szervezetek – különböző módon vállalnak szerepet. Így például a paktum online platformján **regisztrálhatják éghajlat-politikai kezdeményezéseiket és vállalásaikat**, vagy csatlakozhatnak mások kezdeményezéseikhez. A paktum résztvevői érdeklődésüket fejezhetik ki mások tevékenységei iránt, és felvehetik velük a kapcsolatot annak érdekében, hogy közösségi szellemben további fellépések alakuljanak ki, és megteremtődjön a kellő dinamizmus. Egyértelmű az érdeklődés: az éghajlati paktumot kísérő nyilvános konzultáció során a megkérdezettek több mint 80 %-a nyilatkozott úgy, hogy az éghajlat védelme érdekében hajlandó vállalásokat tenni.

COUNT US IN

A paktum azt is vizsgálja majd, hogy miként lehet együttműködni a **„Számolj velünk” (Count Us In) nemzetközi kampánnyal és platformmal**²⁷ – melynek célja, hogy 1 milliárd embert mozgósítson a klímaváltozás ellen – és az ahhoz hasonló kezdeményezésekkel, amelyek arra ösztönzik az embereket, hogy mindennapi életvitelüket klímatudatosan alakítsák, és szemléltetik az egyéni fellépések összehatását.

A **paktum különösen arra hívja fel a fiatalokat**, hogy továbbra is tartsák a globális napirend élén a klíma- és környezetvédelmi kérdéseket. Vitathatatlan, hogy az éghajlatváltozás elleni fellépés elsősorban a fiatalok érdeke, hiszen a ma meghozott döntések formálják azt a világot, amelyben felnőtként fognak élni, és amelyet a gyermekeikre hagynak. A klímapolitikában való fokozottabb szerepvállalás és a fiatalok éghajlatváltozással kapcsolatos tevékenységeinek támogatása érdekében a Bizottság rendszeres párbeszédet fog folytatni a fiatalokkal, és a paktumon belül is kiemelt helyet biztosít számukra. Ennek érdekében a paktum részeként a fiatalokkal közösen strukturált szerepvállalási programot hoz létre.

Ahhoz, hogy a paktum nyitott, inkluzív és ambiciózus kezdeményezés maradjon, a csatlakozni szándékozó egyéneknek és szervezeteknek vállalniuk kell, hogy tiszteletben tartják a paktum alapelveit.

²⁶ <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/european-climate-pact-exploratory-opinion>

²⁷ <https://www.count-us-in.org>

A PAKTUM ALAPELVEI

1. Tudomány, felelősségvállalás és elkötelezettség.

A paktumban való részvétel pozitív éghajlat-politikai fejleményeket fog előidézni, másokat is csatlakozásra ösztönözve. A résztvevők hozzájárulásai konkrétak, tudományosan megalapozottak és megbízhatóak lesznek, egyértelmű és – ideális esetben – mérhető eredményekkel.

2. Átláthatóság.

A paktum résztvevői kötelezettséget vállalnak arra, hogy a tevékenységeikkel, módszereikkel és eredményeikkel kapcsolatos releváns információkat megosztják a paktum többi résztvevőjével és a nyilvánossággal. Ez lehetővé teszi a haladás nyomon követését, a folyamatos fejlesztést, a kölcsönös tanulást, az egymás kezdeményezéseire való csatlakozást és a tevékenységek általános hatásának megértését.

3. Zöldrefestés kizárva.

A vállalatokat úgy veszik nyilvántartásba, hogy a résztvevők kötelezettségvállalásai konkrétak, nyilvánosak és átláthatók legyenek. A Bizottság megfelelő módszert fog kidolgozni az előrehaladás nyomon követésére, a résztvevő kapacitásától függően eltérő léptékű ellenőrzésekkel²⁸.

4. Ambíció és sürgősség.

Az éghajlati és környezetvédelmi célok teljesítése érdekében sürgősen és határozottan meg kell kérdőjeleznünk néhány rögzült magatartásmintát és alapvetést. Minden kis lépés számít, azonban a paktum résztvevői átalakító jellegű megoldásokra törekszenek, jövőbe tekintő projektekkel, kísérletezéssel, innovatív együttműködéssel és egészséges, eredményorientált versennyel.

5. Helyi viszonyokhoz igazított fellépés.

Az eszmecserék és a fellépések a helyi körülményekhez és a célcsoportokhoz fognak igazodni. E folyamatokat a lehető legközelebb kell hozni az emberek mindennapi valóságához.

6. Sokféleség és inkluzivitás.

Bárki, bármilyen háttérrel, bármilyen szakmai tapasztalattal részt vehet²⁹. A paktum fel kívánja számolni az éghajlat-politikai fellépés előtt álló akadályokat. Ezek az akadályok adódhatnak személyes jellemzőkből – köthetők például nemhez, életkorhoz vagy fogyatékosághoz. A paktum résztvevői központi szerepet játszanak a vitafolyamatokban, például az Európa jövőjéről szóló eszmecserékben. A paktum kidolgozása során a Bizottság támaszkodni fog a demokratikus és részvételi mechanizmusokból adódó kreativitásra és az eltérő álláspontokra.

²⁸ A megközelítés figyelembe veszi az egyéb releváns kereteket és kezdeményezéseket, többek között az életciklus-szemléletet, vagy az európai zöld megállapodás részeként indított, a környezetbarát jellegre vonatkozó állítások alátámasztására irányuló kezdeményezést: https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgp/initiative_on_green_claims.htm.

²⁹ A 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia a paktum szempontjából is releváns intézkedéseket vázol fel: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_hu.

3.2. A digitális eszközök lehető legjobb kihasználása

A lehető legszélesebb körű részvétel érdekében a paktum információs technológiát fog alkalmazni, továbbá **innovatív módszerekkel fokozza vonzerejét és segíti a fellépések megvalósítását**. Ennek során érvényesíti az egyetemes akadálymentesség elvét³⁰. Példák:

- A legjobb eredmények és a zöld gazdaságra való átállás érdekében a paktum elő fogja mozdítani a legújabb rendelkezésre álló digitális technológiák és szolgáltatások (pl. szenzorok, mesterséges intelligencia, adatok) használatát.
- A paktum saját online platformja és egyéb digitális eszközök révén teremt lehetőséget az emberek számára arra, hogy **innovatívak** legyenek, és az egyéni és kollektív magatartásmintákat illetően **a fenntartható változással járó megoldásokat ismerhessenek meg**. A paktum megvizsgálja például az olyan kezdeményezéseket, mint például az uniós finanszírozású kutatások révén kifejlesztett integrált IT-rendszerek használata. E rendszerek alkalmazásával a helyi közösségek mobiltelefonokkal gyűjthetnek adatokat³¹ a levegő és a talaj minőségéről, a vadon élő állatokról vagy az éghajlatról, majd ezeket automatikusan párosíthatják a Kopernikus program³² megfigyeléseivel, összevetve a polgárok által szolgáltatott adatokat a szélesebb európai tendenciákkal. Ez elősegítheti a klímaváltozáshoz való alkalmazkodással kapcsolatos döntések meghozatalát és a hatékony kibocsátás- és szennyezéscsökkentési intézkedéseket. A Kopernikus nyomon követi bolygónk és a helyi környezet klímaváltozásnak betudható változásait, valamint objektív és megbízható adatokat szolgáltat a döntéshozatalhoz, a tudatosságnöveléshez és a közvetlen fellépésekhez.
- Az **online interaktív civil párbeszéd**ek keretében – melyek többek között az Európa jövőjéről szóló konferencia keretében folytatott párbeszédekkel is összehangolhatók – a résztvevők megoszthatják álláspontjukat, ötleteiket és elvárásaikat azzal kapcsolatban, hogy a kibocsátásmentes és szennyezőanyag-mentes³³ Európa mit jelent saját közösségükben és mindennapi életükben.
- A Bizottság ösztönözni és támogatni fogja az **egyéni és csapatversenyeknek, a célkitűzések meghatározásának és az előrehaladás megosztásának** teret adó platformokat, köztük azokat, amelyek fogadják az egyének és a szervezetek által benyújtott vállalásokat. A Bizottság korábban már kipróbált hasonló mechanizmusokat a „Social Biking Challenge”³⁴ és a „European Cycling Challenge” során.³⁵

³⁰ A 2010–2020-as időszakra szóló európai fogyatékosügyi stratégia célja a fogyatékosokkal élő személyek árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása. Az előkészületben lévő, a 2021–2030-as időszakra vonatkozó, a fogyatékosokkal élő személyek jogaival foglalkozó új stratégia azt hivatott biztosítani, hogy a fogyatékosokkal élő személyek élhessenek az őket megillető jogokkal és teljeskörűen részt vehessenek a társadalomban.

³¹ A paktum szempontjából is releváns európai adatportál az európai országok rendelkezésre álló közadatainak metaadatait gyűjti: <https://data.europa.eu/europeandataportal/>.

³² <https://www.copernicus.eu/hu>

³³ A levegőre, a vízre és a talajra vonatkozó szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv hozzá fog járulni a paktum célkitűzéseéhez, például az érdekelt felek célzott kezdeményezései révén: https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_hu.

³⁴ <https://mobilityweek.eu/eu-initiatives/social-biking-challenge/>

³⁵ <https://civitas.eu/event/european-cycling-challenge>

3.3. Meglévő kezdeményezések: kiindulópont és támogatás

Az európai éghajlati paktum számos kialakulóban lévő vagy már létező **kezdeményezésre épít, és ezeknek támogatást is nyújt**. A Bizottság ennek érdekében **tudásközpontot** fog létrehozni, amely összegyűjti a vonatkozó információkat és szakértelmet, és ezeket a paktum online platformján, valamint egyedi támogatási szolgáltatásokon keresztül hozzáférhetővé teszi. A tudásközpont támogatja a meglévő és kialakulóban lévő kezdeményezéseket azáltal, hogy a (szak)ismeretek megosztása révén elősegíti térnyerésüket, a bevált elemek újbóli alkalmazását, a kapacitásépítést és a tanulástól a gyakorlat felé való elmozdulást.

A paktum tudásközpontja együtt fog működni a **szociális innovációval** foglalkozó kompetenciaközpontokkal³⁶, ez utóbbiak a foglalkoztatás és a szociális innováció európai uniós programja keretében finanszírozott innovatív projektek továbbfejlesztését és ismételt hasznosítását fogják támogatni. A cél az, hogy felhívják a figyelmet a szociális gazdaságban rejlő lehetőségekre, így arra is, hogy a környezetvédelmi kihívások közösségi projektek révén is kezelhetők. A szociális gazdaságra vonatkozó, 2021–végére kidolgozandó cselekvési terv szintén a szociális innovációt hivatott élni.

A paktum **áttekintést** nyújt az éghajlatához fűződő kezdeményezések **rendelkezésre álló finanszírozási lehetőségekről és igényekről**³⁷, ideértve a kisebb közösségi projektek által igénybe vehető különböző (pl. uniós, tagállami, jótékonyági szervezetek, illetve a magánszektor által biztosított) forrásokat is. A cél a közösségi klímakezdeményezésekre fordított támogatások mozgósításának elősegítése az olyan kezdeményezések esetében, amelyek forrásigénye szerény, ugyanakkor képesek további közösségeket mozgósítva számottevő pozitív hatást elérni.

Az érdekelt felekkel és a polgárokkal közösen életre hívott **Európai horizont küldetések**³⁸, **partnerségek és projektek** lehetőséget teremtenek a közös döntéshozatalra, a célkitűzések közös meghatározására, valamint az éghajlattal kapcsolatos vállalásokra. Az „Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz, ideértve a társadalmi átalakulást is”³⁹, továbbá a „Klímasemleges és intelligens városok”⁴⁰ küldetések minden releváns érintett – elsősorban a polgárok – számára lehetővé teszi a legújabb tudományos eredményeken alapuló szükséges megoldások közös kialakítását, megvalósítását és értékelését.

Az éghajlati paktum kezdetben olyan tevékenységeket fog előnyben részesíteni, amelyek a már meglévő és releváns bizottsági támogatási mechanizmusokon belül a **zöldterületekre, a zöld mobilitásra, az energiahatékony épületekre és a zöld munkahelyekhez szükséges képzésekre** összpontosítanak. E négy területen nemcsak az éghajlatot, hanem a polgárok egészségét és jóllétét illetően is azonnali előnyök valósíthatók meg. **A paktum idővel további területekre is ki fog terjedni**, többek között a fenntartható fogyasztásra és termelésre, a talajminőségre, az egészséges élelmiszerekre és a fenntartható étrendekre⁴¹, az óceánokra, a vidéki és partmenti térségekre. Az éghajlati paktum weboldala⁴² az említett négy kiemelt témából kiindulva naprakész áttekintést fog nyújtani az éghajlat-politikai tevékenységeket támogató uniós kezdeményezésekről, fellépésekről és díjakról.

³⁶ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=629&langId=hu&callId=604&furtherCalls=yes>

³⁷ A fenntartható finanszírozásra vonatkozó megújult uniós stratégia – melyet a Bizottság várhatóan 2021 elején fogad el – megfelelő keretként szolgál majd a kezdeményezés támogatásához.

³⁸ <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en>

³⁹ https://ec.europa.eu/info/horizon-europe/missions-horizon-europe/adaptation-climate-change-including-societal-transformation_hu

⁴⁰ https://ec.europa.eu/info/horizon-europe/missions-horizon-europe/climate-neutral-and-smart-cities_hu

⁴¹ A Bizottság az érintett felekkel együttműködve 2021 második negyedévéig uniós kódexet és nyomonkövetési keretet dolgoz ki az élelmiszer-ellátási láncban belüli felelős üzleti és marketingmagatartásra vonatkozóan.

⁴² https://europa.eu/climate-pact/index_hu

3.3.1. Zöldterületek

Európának több zöldterületre van szüksége ahhoz, hogy reziliensebbé váljon az egészséget fenyegető és az éghajlatváltozás jelentette veszélyekkel szemben. A Bizottság új biodiverzitási stratégiájában már bejelentette, hogy támogatást nyújt ahhoz, hogy **2030-ig Európa-szerte további hárommilliárd fát** telepítsenek.⁴³ A városokban fákra és zöldterületekre van szükségünk, mivel a városi zöldterületek egyszerre semlegesítik a kibocsátásokat és mérsékelik a hőséget, míg a vidéki területeken számos előnnyel járnak a biodiverzitás, a mezőgazdaság és az ökoturizmus szempontjából. A fák azonban ültetés után hosszú távú gondoskodást igényelnek. A paktum támogatni fogja **az új fák telepítését és a róluk való gondoskodást célzó kezdeményezések iránt elkötelezett helyi közösségeket, szervezeteket és egyéneket**, többek között azzal, hogy fokozott láthatóságot és tájékoztatást biztosít. A paktum megteremti az összeköttetést az uniós támogatású tagállami mezőgazdasági tervek és a különféle uniós alapok (a kohéziós alapok, a környezetvédelmi és éghajlat-politikai LIFE program stb.) és platformok (a biodiverzitási stratégia részeként bejelentett új európai városzöldítési platform) között.

A **helyi önkormányzatok** olyan városi tereket tervezhetnek, amelyek lehetővé teszik a városi erdők, parkok és kertek térnyerését. A Covid19 kapcsán bevezetett korlátozások miatt egyre több polgármester ismeri fel, hogy a városi zöldterületek bővítése a kibocsátáscsökkentés és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás terén jelentkező közismert előnyök mellett a polgárok jólléte szempontjából is kiemelkedően fontos.

A lakosság kiegyensúlyozott területi eloszlásának biztosítását illetően a paktum figyelmet fog fordítani a vidéki területek sajátos szerepére⁴⁴, hiszen a vidéki lakosság nagyban hozzájárul a reziliens, egészséges ökoszisztémákkal rendelkező területekhez és a városok túlnépesedésének elkerüléséhez.

A paktum a következőket biztosítja:

1. a meglévő forrásokra, hálózatokra és platformokra (pl. Polgármesterek Klíma- és Energiaügyi Szövetsége⁴⁵, Európa Zöld Fővárosa⁴⁶, Európai Zöld Lomb hálózatok, Green City tool, Zöld város megállapodás) támaszkodva tájékoztatást nyújt a polgármestereknek és a helyi, illetve regionális önkormányzatoknak;
2. a helyi önkormányzatoknak megoldásokat fog kínálni a városi zöldterületek helyreállítására, védelmére és bővítésére. E megoldások a meglévő szakpolitikákra és kezdeményezésekre fognak támaszkodni, tekintetbe veszik az Európai horizont kutatási projektjeinek eredményeit, többek között az olyan természet alapú megoldásokat, amelyek maximalizálják a minőségi munkahelyteremtést, az üzleti lehetőségeket és az éghajlatváltozással szembeni rezilienciát;
3. fórumot teremt a közösségek, a vállalkozások, a földtulajdonosok és a helyi önkormányzatok közötti párbeszédhez és együttműködéshez annak biztosítása érdekében, hogy elegendő területet zöldítsenek ki, amelyek előnyeit mindenki élvezheti mind az éghajlat, mind az egészség, mind az ökoszisztémák tekintetében.

⁴³ https://ec.europa.eu/environment/nature/biodiversity/strategy/index_en.htm

⁴⁴ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12525-Long-term-vision-for-rural-areas>

⁴⁵ A Polgármesterek Globális Szövetsége összefüggésében fokozatosan fel lehetne venni a kapcsolatot a globális partnerekkel.

⁴⁶ <https://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/>

3.3.2. Zöld mobilitás

Mindannyiunknak hatékony mobilitásra kell törekednie – mindez nem lehetetlen, és közben akár az egészségünkért és a környezetünkért is tehetünk. Az egyéni tevékenységeinkhez kapcsolódó kibocsátások jelentős hányadát közlekedési lehetőségeink és mobilitási preferenciáink határozzák meg. Az egyre elterjedtebb digitális megoldások és a nagyobb fokú akadálymentesség mellett a tömegközlekedés, a kerékpározás, a séta és a tiszta mobilitás egyéb formái révén lehetőségünk van arra, hogy tisztábbá tegyük városainkat, és új munka- és innovációs lehetőségeket teremtsünk.

A zöld mobilitás irányába való erőteljes elmozdulás már folyamatban van. Sok európai **várost és lakosaikat foglalkoztatják a biztonságosabb, egészségesebb és olcsóbb mobilitási lehetőségek**, köztük a kerékpáros infrastruktúra és a közösségi autós rendszerek fejlesztése, vagy a zöld buszok, hajók és vonatok beszerzése. Vidéken jellemzően nagyobb távolságokkal kell számolni, mint a városokban, ugyanakkor a tömegközlekedési lehetőségek korlátozottabbak, és elsősorban a sűrűbben lakott területekre összpontosítanak. Ezt figyelembe véve a paktum olyan innovatív megoldásokat fog előmozdítani, amelyek **nem hagynak elszigetelődni egyetlen térséget sem**, és ehhez olyan gyakorlatokat támogat, mint az elektromos telekocsi rendszerek, a közösségi autóhasználat, a városi és távolsági kerékpáros infrastruktúra megteremtése és a megrendelhető közlekedési szolgáltatások. Ez érinti a nők sajátos közlekedési igényeit⁴⁷, a fogyatékossgal élők és az idősek akadálymentes mobilitás iránti igényét, valamint a lakossági szegregáció elkerülését is azzal, hogy mindenki számára elérhetővé teszik a tömegközlekedési szolgáltatásokat.

Az európai éghajlati paktum be fogja mutatni és támogatni fogja a hatékony, egészségesebb és kevésbé szennyező mobilitásra kínáló számos lehetőséget, és arra fogja ösztönözni a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy a zöldebb mobilitási alternatívák irányába való elmozdulás érdekében éljenek a kohéziós finanszírozás adta lehetőségekkel. A paktum más kezdeményezésekhez is kapcsolódhat, pl. a „Tiszta busz” platformhoz⁴⁸, amely arra ösztönzi a városokat, hogy közösen szerezzenek be környezetbarát buszokat, a „városok a városokért” mottójú CIVITAS hálózathoz⁴⁹, amelynek célja a tisztább városi mobilitás megteremtése, vagy a fenntartható városi mobilitási tervek európai platformjához⁵⁰, amely segíti a városokat közlekedésük dekarbonizációjában. A paktum keretében tett, a zöld közlekedésre vonatkozó vállalások hatását fokozhatja az Európai Mobilitási Hét⁵¹, a Városi Mobilitási Díj, a városi mobilitási napok és a vasút európai éve (2021) is.

E kezdeményezések összefüggésében a paktum **az érdekelt felek találkozási helyeként, és a városi és regionális vállalások gyűjtőhelyeként** szolgálhat az alábbiak előmozdítása érdekében:

1. kibocsátásmentes közlekedési eszközök (pl. elektromos buszok vagy hidrogénbuszok) közös beszerzése;
2. a biztonságos kerékpáros infrastruktúra közös bővítése és fejlesztése, a városi közúti balesetek számának visszaszorítása;
3. innovatív mobilitási és logisztikai megoldások alkalmazása és részvételen alapuló és fenntartható városi mobilitási tervek kidolgozása a kibocsátások és a légszennyezés csökkentésére irányuló megoldások adott helyzetre szabott kombinációjával;
4. közlekedési alternatívák olyan kombinációjának ösztönzése, amely Európa-szerte, különösen rövidebb távolságok esetén lehetőségeket kínál a szén-dioxid-semleges utazásra.

⁴⁷ https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC117687/kjna29833enn_1.pdf

⁴⁸ <https://cleanbusplatform.eu>

⁴⁹ <https://civitas.eu/> A „városok a városokért” mottójú CIVITAS hálózat több mint 800 intézkedést és tiszta városi közlekedési megoldást tesztelt és valósított meg Európa-szerte több mint 80 városban (mint „élő laboratóriumban”) végrehajtott demonstrációs projektek keretében.

⁵⁰ https://www.eltis.org/hu/mobility_plans/mobilitasi-tervek-platformjarol

⁵¹ <https://mobilityweek.eu>

3.3.3. Környezetbarát épületek

Otthon, a munkahelyen vagy szabadidőnkben sok időt töltünk házon belül: olyan épületekben, amelyeket fosszilis tüzelőanyaggal fűtenek és hűtenek, és amelyek adott esetben nem megfelelően szigeteltek; olyan helyeken, amelyek nem képesek ellenállni a komolyabb hőhullámoknak vagy hidegfrontoknak. Ha a tervezést, építést, használatot, felújítást és bontást is magában foglaló teljes életciklust figyelembe vesszük, **az építőipar az EU legnagyobb energiafogyasztója** (40 %), a legnagyobb nyersanyag-felhasználója (a kitermelt nyersanyagok 50 %-a)⁵², és ebből következően egyike a legjelentősebb üvegházhatásúgáz-kibocsátóknak (az energiával összefüggő közvetett és közvetlen kibocsátások 36 %-a). A gyakoribb hőhullámokat eredményező hőmérséklet-emelkedés a meleg időszakokban várhatóan növeli majd az épülethűtéshez szükséges energiaigényt, egy irodaépület hűtése pedig több energiát igényel, mint a fűtése.

Ahhoz, hogy épületeink éghajlatbarátabbá váljanak, alacsony szén-dioxid-kibocsátású anyagokat kell használnunk, az új épületeket jobban meg kell tervezni, a meglévőket pedig fel kell újítani, mivel ezek többségét még évtizedekig használni fogjuk.

A paktum az Európai Bizottság épületkorszerűsítési programjával összhangban támogatni fogja az **épületek felújítását**⁵³, csökkentve üvegházhatásúgáz-kibocsátásukat, és fokozva az éghajlattal kapcsolatos veszélyekkel (hőhullámok, áradások) szembeni ellenállókéességüket. Példák:

1. A paktum tájékoztatást fog nyújtani a lakóházak, kórházak, iskolák, szociális lakások és önkormányzati szolgáltatások fokozott energiahatékonysága és környezetbarátabb anyaghasználata jelentette számos előnyről.
2. Emellett ösztönözi fogja a vállalatokat, méri az előrehaladást és megkönnyíti a felújítási ellátási láncban részt vevő különböző szereplők közötti eszmecserét is.⁵⁴ A paktum az Európai horizont közreműködésével a polgárokkal közösen megoldásokat dolgoz ki, továbbá pontosítja az európai Bauhaus – egy közös alkotói tér, ahol építészek, művészek, diákok, mérnökök és tervezők együtt dolgozhatnak a kevésbé pazarló és fenntarthatóbb épületekért – keretében hasznosítható ötleteket.
3. Az uniós épületkorszerűsítési programjával⁵⁵ összefüggésben a paktum iránymutatást és technikai segítséget fog nyújtani azoknak a polgármestereknek és polgároknak, akik a reziliensebb épületek érdekében oly módon kívánnak foglalkozni az épületek energiatermelésével és -felhasználásával, hogy nem tévesztik szem elől a megfizethetőség és az energiaszegénység megfontolásait sem.
4. A paktum segít eligazodni a – többek között a LIFE program és az Európai Regionális Fejlesztési Alap révén – rendelkezésre álló finanszírozási források között, ezzel is elősegítve a polgárok, közösségek és régiók által vezérelt, a kiszolgáltatott helyzetben lévő közösségeket külön támogató felújítási erőfeszítések kidolgozását.

⁵² A tisztább és versenyképesebb Európát szolgáló, körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv, 2020. március 11. (COM(2020) 98 final): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52020DC0098>.

⁵³ https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/renovation-wave_hu

⁵⁴ A BUILD UP portállal karöltve (www.buildup.eu).

⁵⁵ https://ec.europa.eu/energy/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/renovation-wave_hu

3.3.4. Zöld készségek

Az éghajlat-politikai fellépések már most is közrejátszanak a jövő munkahelyeinek és lehetőségeinek megteremtésében.

A megújulóenergia-ágazat az EU-ban mára több mint 1,5 millió munkahelyet⁵⁶ tudhat magáénak. A körforgásos gazdaság jelenleg több mint 4 millió embert⁵⁷ foglalkoztat. A Bizottság becslése szerint mostantól 2030-ig 1,2 millió további zöld munkahely jön létre csak annak köszönhetően, hogy Európa teljesíteni kívánja a Párizsi Megállapodásban vállalt kötelezettségeit.⁵⁸

Az éghajlati paktum segítséget fog nyújtani azoknak, akik a zöld gazdaságban vállalnának munkát; ehhez a lakosság, az oktatási és képzési intézmények, valamint a hatóságok körében előmozdítja és támogatja a **zöld készségek**⁵⁹ fejlesztését, továbbá arra ösztönzi a vállalkozásokat, hogy használják ki a zöld gazdaság kínálta lehetőségek és a zöld átállás előnyeit. A zöld készségeket fejlesztő programoknak és kezdeményezéseknek mindenki számára egyformán elérhetőnek kell lenniük, és a fogyatékossággal élők előtt is nyitva kell állniuk.

A paktum a következőket biztosítja:

1. Ösztönözni fogja a klímabarát gazdaságra való átállás szempontjából fontos szervezetek és ágazatok bevonását a készségfejlesztési paktumba⁶⁰, mely a magán- és állami érdekelt feleket hivatott mozgósítani, hogy konkrét lépéseket tegyenek a munkaképes korúak továbbképzésére és átképzésére, és adott esetben partnerségek formájában egyesítsék erőfeszítéseiket.
2. Terjeszti a számos különböző európai kezdeményezés – konkrétan a Szakmai Készségek Európai Hete⁶¹, az Életre szóló készségek, a Tanulószerződéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetsége és az Erasmus+ finanszírozásával megvalósuló projektek⁶² – nyomán összegyűjtött **bevált gyakorlatokat és sikertörténeteket**. A tagállamoktól származó bevált gyakorlatok közé tartozik az ifjúsági garancia felhasználása abból a célból, hogy a munkanélkülieknek vagy az inaktív fiataloknak a zöld ágazatokban kínáljon lehetőségeket.
3. Segít **elgazodni** a 2021 és 2027 közötti időszakra szóló **új Európai Szociális Alap Plusz** és a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz kínálta lehetőségek között, mely a zöld munkahelyek igényeihez igazítva emberek milliónak képzését fogja támogatni amellyel, hogy előmozdítja a zöld helyreállítást, és egy innovációt támogató új platformot is indít 2021-ben. A 2021–2027-es időszakra szóló Erasmus+ program lehetőséget biztosít az előremutató készségek fejlesztésére, valamint az oktatás és az ifjúság területén tevékeny szervezetek közötti, a környezettel és az éghajlattal kapcsolatos készségek és kompetenciák terén folytatott együttműködések partnerségi projektek keretében történő megvalósítására.
4. Arra ösztönzi az érdekelt feleket, helyi hatóságokat és közösségeket, hogy teljes mértékben használják ki a **Méltányos Átállást Támogató Alap és a méltányos átállást támogató mechanizmus**⁶³ biztosította lehetőségeket, melyek révén előmozdíthatják a munkavállalók és az álláskereső átképzését és aktív befogadását, valamint új helyi foglalkoztatási lehetőségeket teremthetnek az érintett régiókban.
5. Segít eligazodni a felsőoktatási intézmények számára elérhető, a környezeti és éghajlati hatásokkal és lábnyomokkal foglalkozó programok kidolgozására és oktatására fordítható támogatások, valamint a rugalmas oktatási formák – így pl. a környezeti fenntarthatóság témájában folytatott rövid kurzusok – között⁶⁴.

⁵⁶ https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC120302/employment_energy_status_report_2020.pdf

⁵⁷ COM(2020) 98 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52020DC0098>.

⁵⁸ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8219>

⁵⁹ A munkaerőpiacon hasznosítható alapvető zöld készségek katalógusának kidolgozása annak érdekében, hogy útmutatást nyújtson a képzésekhez a gazdaság egészében – a készségek, kompetenciák, képesítések és foglalkozások európai osztályozása (ESCO): <https://ec.europa.eu/esco/portal/home?resetLanguage=true&newLanguage=hu>. Az Európai Szociális Alap Plusz a zöld munkahelyek és a zöld gazdaság előmozdítása érdekében 5 millió munkavállaló tovább- és átképzéséhez nyújt támogatást: <https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=62&langId=hu>.

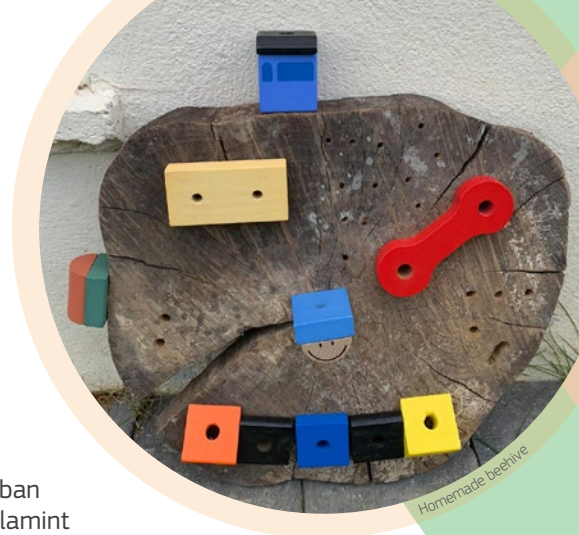
⁶⁰ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1517&langId=hu>

⁶¹ Szakmai Készségek Európai Hete: https://ec.europa.eu/social/vocational-skills-week/european-vocational-skills-week-2017_hu; a Tanulószerződéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetsége: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1147&langId=hu>.

⁶² Az Erasmus+ projekteket bemutató platform: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects_hu; az európai egyetemek hálózatának kialakítására irányuló kezdeményezés: https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/european-education-area/european-universities-initiative_hu.

⁶³ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/actions-being-taken-eu/just-transition-mechanism_hu

⁶⁴ Pl. <https://microcredentials.eu>

Homemade beehive

4. CSATLAKOZZON ÖN IS!

Az európai éghajlati paktum elismeri és megsokszorozza azoknak az erőfeszítéseit, akik már küzdenek az éghajlati és ökológiai válság ellen, és másokat is arra ösztönöz, hogy csatlakozzanak ehhez a törekvéshez. Közre fog működni abban, hogy Európa megfékezze kibocsátásait, és összhangba hozza gazdaságát a természettel; e feladathoz pedig mindenkire szükség van.

- > Felkérjük a **HELYI, REGIONÁLIS ÉS NEMZETI HATÓSÁGOKAT**, hogy rendszeresen szervezzenek olyan lakossági fórumokat, amelyek az éghajlatra és a környezetre összpontosítanak, dolgozzanak ki stratégiákat a méltányos átállásra, fordítsanak többet az olyan beruházásokra, amelyek megvédik a közösségüket az éghajlati hatásokkal szemben, és tartsák szem előtt, hogy mennyi előnnyel járna a kibocsátáscsökkentés a körzetükben a levegőminőség, a tiszta mobilitás és a megfizethető energia terén.
- > Felkérjük a **MAGÁNSZEKTORT, A VÁLLALKOZÁSOKAT ÉS A PÉNZÜGYI INTÉZETEKET**, hogy a jó cél érdekében cselekedjenek helyesen. Ez egyrészt azt jelenti, hogy a fenntarthatóságot stratégiájuk és műveleteik középpontjába kellene helyezniük, és néhány érintett osztalékra fókuszáló, rövid távú igényei helyett hosszú távú, mindenkit érintő előnyökre kellene összpontosítaniuk, ezzel is segítve a kormányokat annak biztosításában, hogy a piacok a környezet és az éghajlat károsodásának csökkentését gazdasági ösztönzőkkel támogassák; másrészt pedig azt, hogy innovatív kapacitásait a globális kihívásokra válaszoló megoldások kidolgozására kellene fordítaniuk.
- > Felkérjük a **CIVIL TÁRSADALMAT**, ideértve a helyi/közösségi szervezeteket, hogy továbbra mozgósító erejüket továbbra is bevetve energikus, részvételen alapuló és pozitív tevékenységeikkel küzdjenek a klímatagadás és a fellépések hátráltatása ellen, valamint hogy a szociális innováció kiaknázása révén járuljanak hozzá a klímasemleges és fenntartható Európára való átálláshoz.
- > Felkérjük a **SZOCIÁLIS PARTNEREKET**, hogy a klímasemlegességre való méltányos átállás összefüggésében dolgozzanak ki közös stratégiákat, az átalakulóban lévő ágazatokban és régiókban tartsák fenn a munkahelyeket és létesítsenek újakat, különösen azáltal, hogy előmozdítják a jövő új, zöld, minőségi és tartós munkahelyei támasztotta igényekhez igazodó átképzési és továbbképzési lehetőségeket.
- > Felkérjük az **ISKOLÁKAT, A TUDOMÁNYOS KÖRÖKET ÉS AZ OKTATÁSI INTÉZMÉNYEKET**, hogy intenzíven mozdítsák elő a klíma- és környezettudatosságot, és működjenek közre abban, hogy a tudományos ismeretek és a sürgető klímaválság hatást gyakoroljanak mindennapi életünkre, a politikai döntéshozatalra és a gazdaságra.
- > Felkérjük a **FIATALOKAT**, hogy a paktum lehetőségeit kihasználva a társadalom egésze számára rendszerszintű és generációkon átívelő változásokat idézzenek elő.
- > Felkérjük a **POLGÁROKAT**, hogy törekedjenek a klímabarát alternatívák és magatartásmódok felkutatására és alkalmazására, hiszen ezek hasznosak nemcsak saját mindennapjaik, de a közösségek és az éghajlat számára is.
- > A paktum nyitva áll az ötletek, a nagykövetek jelentkezése és a vállalások megtétele előtt. Ha szeretne többet megtudni az éghajlati paktumról, vagy aktívan részt kíván venni benne, keresse fel az éghajlati paktum honlapját⁶⁵, tájékozódjon a közösségi médián keresztül, érdeklődjön a Bizottság tagállami képviselőitől, vagy keresse meg az éghajlati paktum nagyköveteinek valamelyikét.

A Bizottság mindenkit örömmel fogad, aki hozzá kíván járulni a jobb és környezetbarátabb Európa megteremtéséhez. Az együtt megtett, közös célt szem előtt tartó út kialakítása rajtunk áll. Bárki részt vehet a tevékenységekben, bárki hozzájárulhat az eredményekhez. **MINDEN HOZZÁJÁRULÁS SZÁMÍT, A LEGKISEBB LÉPÉS IS VÁLTOZÁST HOZHAT.**

⁶⁵ https://europa.eu/climate-pact/index_hu

AZ EURÓPAI ÉGHAJLATI PAKTUM HIVATALOS HONLAPJA:

https://europa.eu/climate-pact/index_hu

KAPCSOLATBA SZERETNE LÉPNI AZ EU-VAL?

Személyesen

Az Európai Unió területén több Europe Direct információs központ is működik. Keresse meg az Önhöz legközelebb eső központot: https://europa.eu/european-union/contact_hu

Telefonon vagy e-mailben

A Europe Direct központok feladata, hogy megválaszolják a polgárok Európai Unióval kapcsolatos kérdéseit. Vegye igénybe a szolgáltatást

- az ingyenesen hívható telefonszámon: 00 800 6 7 8 9 10 11 (bizonyos szolgáltatók számíthatnak fel díjat a hívásért),
- a rendes díjszabású telefonszámon: (+32 2) 29-99-696, vagy
- e-mailen: https://europa.eu/european-union/contact_hu

INFORMÁCIÓKAT KERES AZ EU-RÓL?

Online

Az EUROPA portál tájékoztatással szolgál az Európai Unióról az EU összes hivatalos nyelven: https://europa.eu/european-union/index_hu

Uniós kiadványok

A következő címen uniós kiadványok tölthetők le/rendelhetők meg díjmentesen/ fizetés ellenében: <https://op.europa.eu/hu/publications>. Ha bizonyos ingyenes kiadványokból több példányra van szüksége, rendeljen a Europe Direct központtól vagy hazájának helyi információs központjától (lásd: https://europa.eu/european-union/contact_hu).

Uniós jogszabályok és kapcsolódó dokumentumok

Az EUR-Lex portálról bármelyik hivatalos nyelven letölthetők az EU jogi tartalmi és az 1952-től megjelenő jogszabályai: <http://eur-lex.europa.eu>

Az EU által gondozott nyílt hozzáférésű adatok

A nyílt hozzáférésű adatok európai uniós portálja (<http://data.europa.eu/euodp/hu>) uniós adatkészletekhez biztosít hozzáférést. Az adatok kereskedelmi és nem kereskedelmi célból egyaránt díjmentesen letölthetők és felhasználhatók.

